



HORDALAND STATSADVOKATEMBETER

Det Kongelige Helse- og Sosialdepartement
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Deres ref.: 201003584/SMM

Dato: 10.01.11

Høringsuttalelse - Stoltenbergutvalget

Det vises til brev datert 5. oktober 2010 vedlagt Stoltenbergutvalgets rapport om narkotika og med anmodning om høringsuttalelse i forhold til 22 konkrete forslag til forebygging, behandling og oppfølging.

Statsadvokatene i Hordaland er positive til fleste forslagene til forebyggingstiltak. Det er helt åpenbart at forebygging må være et sentralt element i bekjempelsen av narkotikamisbruk. I rapporten påpekes imidlertid behovet for mer kunnskap om hvilke typer forebyggingstiltak som gir best resultater. Dette er vi helt enig i og det er nødvendig at det blir avsatt konkrete midler nettopp til dette formålet.

I utvalgets rapport er det stort fokus på det enkelte individets rettigheter til behandling og at rusavhengighet er en medisinsk tilstand som krever medisinsk oppfølging.

Vi er selvsagt enig i at det er viktig med et slikt "rettighetsfokus". Det er likevel nødvendig å peke på at narkotika er et ulovlig rusmiddel, et alvorlig samfunnsproblem, at befatning med det er straffbart og at det derfor også må påhvile den enkelte et ansvar og en plikt til å bekjempe bruk og spredning av narkotika. I rapporten er fokuset på det personlige ansvaret for egen situasjon helt fraværende. Selv om rusavhengighet ikke løses gjennom lange fengselsstraffer, og den enkelte trenger hjelp til å komme seg ut av misbruket, betyr ikke det at den enkelte ikke må pålegges et betydelig ansvar for å gjøre noe med egen situasjon. Særlig tydelig blir dette når den kriminaliteten som ofte følger med rusmisbruk har alvorlige samfunnsmessige konsekvenser. Rapporten omhandler i stor grad hva samfunnet kan gjøre for rusmisbrukerne, og det er viktig. Men når en rusmisbruker finansierer eget misbruk ved for eksempel salg av narkotika til andre, begår han alvorlig kriminalitet og det må pålegges ham selv også et ansvar for at spredning skal unngås.

I rapporten er det et stort fokus på samfunnets ansvar for å skape trygge rammer rundt den enkelte misbruker. Vi må likevel ikke komme i en situasjon der vi nærmest hjelper rusmisbrukeren i sin utøvelse av misbruket. Fokus må være hjelp til å komme ut av misbruket. Forslaget om å "videreutvikle" sprøyterom til "brukersteder", illustrere en vanskelig balansegang mellom det å tilby god helseoppfølging for den enkelte rusmisbruker

og samtidig unngå å legalisere narkotika. Rapportens forslag knyttet til ”brukersteder” går etter vår oppfatning for langt i å legge til rette for misbruk. Informasjon om og gjennomføring av helsetilbud må etter vår oppfatning kunne gjennomføres innenfor andre rammer enn ”brukersteder”. Slik tallene fra sprøyterommet i Oslo viser, har åpenbart dette ikke fungert etter sin hensikt. I rapporten vises det blant annet til at antall injeksjoner som i 2009 ble satt i sprøyterommet, kun utgjorde 1% av antatt totale injeksjoner i Oslo.

Vi er positive til forslaget om etablering av mottaks- og oppfølgningssentre (MO-sentre). Ved den nærmere etableringen og utformingen av slike sentre er det imidlertid viktige problemstillinger som må vurderes. I Hordaland har man over tid nå hatt et prøveprosjekt med såkalt narkotikaprogram med domstolskontroll. Noen av de utfordringene senteret har hatt bør man se nærmere på ved en eventuell etablering av MO-sentre. Vi er for eksempel kjent med at det å samle store mengder rusavhengige på et sted skaper store utfordringer idet de rusavhengige vil befinne seg i ulike stadier av sin rehabilitering. Det at mange rusavhengige samles på et sted tiltrekker seg også kriminalitet, herunder salg av narkotika. Man må søke å unngå at sentrene blir et mål for narkotikaselgere på linje med steder hvor det foregår åpen gateomsetning. I utvalgets rapport på side 28, foreslås det å etablere egne ungdomsmottak som del av MO-sentrene (forslag 11). Vi tror det er sentralt å skille oppfølgingen av unge rusmisbrukere som er på vei inn i en misbrukssituasjon, fra de tyngre misbrukerne. Dette for å unngå at de unge knyttes sterkere til rusmiljøet.

I rapporten foreslås videre Nemndbehandling for personer som tas for bruk og besittelse til eget bruk. Nemndbehandlingen forutsettes å skje i regi av helsevesenet og utenom det ordinære rettsapparatet. Det er i rapporten presisert at personer som tas for kjøp og salg forutsettes straffeforfulgt av politi og rettsapparat, jf rapporten på side 16.

Forslaget om nemndbehandling har flere positive sider. Imidlertid er det på det rene at personer som står i en rusmisbrukssituasjon ofte begår alvorlig kriminalitet, blant annet alvorlig og samfunnsskadelig vold- og vinningskriminalitet, for å finansiere misbruket. Det er derfor etter vårt syn nødvendig at vurderingen av hvilke tiltak som skal rettes inn mot disse personene ikke overlates til behandlingsapparatet alene, men at politi- og påtalemyndighet tar del i en eventuell nemndordning.

I rapporten fremmer utvalgets flertall forslag om å åpne for et tidsbegrenset forsøksprosjekt der behandling med heroin inkluderes i LAR, (forslag 21 og 22). Vi støtter ikke et slikt forslag, men er enig med utvalgets mindretall som i stedet ønsker en styrking og bedring av de muligheter som allerede ligger i dagens behandlingstilbud. Det er på det rene at Lar-behandlingen kan bedres innenfor de rammer som allerede er i dag. Selv med det utgangspunkt at den enkelte misbruker skal få best mulig behandling, jf rapporten på side 45, vekker spørsmålet om utdeling av heroin sterke samfunnspolitiske og økonomiske motforestillinger. Med det som bakteppe, og i en situasjon hvor det er åpenbart at dagens system kan bedres, synes det unødvendig å bringe inn nok et nytt moment i dette systemet.

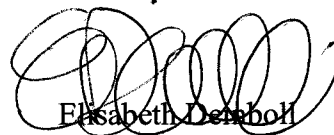
Vi finner også grunn til å peke på at et alvorlig problem ved dagens LAR-ordning, er at medikamenter som deles ut under ordningen, omsettes ulovlig i stedet for at den enkelte anvender dette som egen medisin i samsvar med forutsetningene. Etter vår vurdering krever dette problemet at kontrollen ved utdeling av medikamenter bedres. Det er viktig å etablere tillit mellom behandlingsapparatet og den enkelte bruker, slik det også pekes på i rapporten på side 40. Det foreslås i rapporten i redusere antallet urinprøver. Vi er ikke enig i dette, og mener at kontroll er et viktig element i LAR-oppfølgingen. Det er viktig for å holde kontroll med den enkeltes eventuelle sidemisbruk og rehabiliteringssituasjon, og det kan dessuten

bidra til å avdekke om medikamentene faktisk nyttes av den enkelte bruker, eller om medikamentene omsettes videre.

Hordaland statsadvokatembeter



Randi L Gabrielsen



Elisabeth Detholt